

Negatif Duygunun Siber Zorbalık ve Mağduriyete İlişkin Yordayıcı Rolünün İncelenmesi

Investigating The Predictive Role Of Negative Affect On Cyber Bullying and Victimization

Adem PEKER

Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, Erzurum/Türkiye

Makalenin Geliş Tarihi : 04.06.2014

Yayına Kabul Tarihi: 15.01.2015

Özet

Bu araştırmanın amacı negatif duygunun siber zorbalık ve mağduriyet üzerindeki yordayıcı etkisini incelemektir. Araştırmanın örneklemini Erzurum ilinde öğrenim gören 360 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılara Negatif Duygu Ölçeği ile Siber Zorbalık Envanteri uygulanmıştır. Negatif duygu ile siber zorbalık ve mağduriyet arasındaki ilişkileri incelemek için yapılan korelasyon sonucunda siber zorbalık ve siber mağduriyetin negatif duygu ile pozitif ilişkili olduğu görülmüştür. Yapısal eşitlik modeli analizi sonuçları negatif duygunun siber zorbalığı ve mağduriyeti pozitif yönde yordadığını göstermiştir. Siber zorbalığın ve mağduriyetin negatif duygu tarafından açıklanma düzeyini belirlemek için kurulan yapısal eşitlik modelinden elde edilen uyum iyiliği indeksleri modelin iyi uyum verdiğini göstermiştir. Bu sonuç, negatif duygunun azalmasının siber zorbalık ve mağduriyetin önlenmesi konusundaki önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Negatif duygu, siber zorbalık ve mağduriyet*

Abstract

The aim of this study is to investigate the predictive effect of negative affect on cyber bullying and victimization. Participants were 360 secondary school students who were enrolled in different secondary schools at Erzurum. In this study, Negative Affect Scale and The Revised Cyberbullying Inventory were applied. In correlation analysis, engagement in cyber bullying and exposure to cyber bullying were found positively related to negative affect. According to path analysis results, cyber bullying and cyber victimization was predicted positively by negative affect. Goodness of fit indices in path analysis which was built to examine negative affect direct impact on cyber bullying and cyber victimization indicated that the model was well fit. This result shows the importance of the reduction of the negative affect on the prevention of cyber bullying and victimization.

Key Words: *Negative affect, cyber bullying, cyber victim*

1. Giriş

Bugünün gençleri önceki nesillerin aksine iletişim teknolojisi dünyası içinde büyümektedir. Özellikle gençler cep telefonu, internet, video oyunları ve sosyal paylaşım sitelerini yoğun bir şekilde kullanmaktadırlar. Elektronik yenilikler hem gençlerin bilinen arkadaşlarıyla ve ailesiyle iletişimini sürdürmesini kolaylaştırmakta, hem de dünyanın dört bir yanından yeni arkadaşlar ya da aile üyeleri bir araya gelebilmesini sağlamaktadır. Aynı zamanda bu yeni teknolojilerin öğrencilerin sosyal etkileşimini artırmak ve işbirlikçi öğrenme deneyimlerini geliştirmek gibi faydalar sağladığı belirtilmektedir (Beran ve Li, 2005; Peker, 2013a).

Bilişim ve iletişim teknolojilerinin bireysel ve sosyal hayat ile eğitim ortamını etkileyen bu olumlu kullanımının dışında uygun olmayan kullanımı da söz konusu olabilmektedir. Özellikle bu teknolojik araçları yoğun bir şekilde kullanan öğrenciler birbirlerini tehdit etme, aşağılama, dalga geçme, bir kişi ya da grubu kötüleme, başkalarının sosyal paylaşım sitelerine izinsiz girme veya şifrelerini kırma gibi olumsuz bir şekilde kullanabilmektedir. Öğrenciler arasında bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak yapılan bu olumsuz davranışlar siber zorbalık olarak ifade edilmektedir.

Willard (2007) siber zorbalık davranışları, internet ve diğer iletişim araçlarını kullanarak başkalarına kasıtlı şekilde zararlı ve hoş olmayan mesajlar veya resimler gönderilmesi olarak tanımlanmaktadır. Patchin ve Hinduja 'a (2006) göre siber zorbalık, bilgi ve iletişim araçları vasıtasıyla zararlı ve kırıcı mesajlar yollayarak diğerlerini taciz etme olarak belirtmektedir. Shariff ve Gouin (2005) siber zorbalık davranışları, cep telefonu, web siteleri, chat odaları gibi elektronik araçlar ile yapılan psikolojik bir zorbalık biçimi olarak değerlendirmiştir.

Bilişim ve iletişim teknolojilerinin olumsuz kullanımıyla gerçekleşen siber zorbalık ile ilgili yapılan çalışmalar bu durumun okullarda yaygın bir sorun olduğunu ortaya koymuştur. Hem yurt dışındaki hem de yurt içindeki araştırmalar incelendiğinde ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerin siber zorbalık davranışlarda buldukları ve siber zorbalığa maruz kaldıkları gözlenmektedir (Ayas, 2011; Monks, Robinson ve Worlidge, 2012; Noret ve Rivers, 2006; Peker ve Eroğlu, 2012; Raskauskas ve Stoltz, 2007; Stys, 2004; Williams ve Guarra, 2007; Ybarra ve Mitchell, 2004).

Türkiye'de ortaokul öğrencileri arasında siber zorbalık ve mağduriyet ile ilgili çalışmalar son yıllarda araştırılmaya başlandığı gözlenmektedir. Ortaokul öğrencilerinin siber zorbalık yapma ve mağdur olma durumlarına ilişkin yapılan bir araştırmada öğrencilerin yaklaşık %46'sının siber zorbalık davranışları sergilediği, %65'inin de siber zorbalık yaşadığı görülmüştür (Peker, 2013b). Arıca ve diğerleri (2008), ortaokul öğrencilerinin %36'sının siber zorba, %6'sının siber mağdur, %24'ünün de siber zorba-mağdur olduklarını saptamıştır. Serin (2012), ilköğretim öğrencilerinin %9'nun siber zorba, %12'sinin siber mağdur ve %5'nin ise hem siber zorba hem de siber mağdur olduklarını tespit etmiştir. Ayas ve Horzum (2012) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yaklaşık %19'unun siber zorbalığa maruz kaldığını, %12'sinin siber zorbalık davranışları sergilediğini bulgulamıştır.

Akbaba ve Eroğlu (2013) ortaokul öğrencilerinin anne ve babalarının eğitim düze-

yinin düşmesinin siber zorbalık yapma davranışlarını arttırdığını, ebeveyn denetiminin artmasının ilköğretim öğrencilerinin siber zorbalık içeren davranışlarda bulunmalarını azalttığını ortaya koymuştur. Başka bir araştırmada, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin siber zorbalık düzeyi ile öfke düşmanlık, depresyon, kişiler arası duyarlılık ve psikotizm psikolojik belirtileri arasında pozitif bir korelasyon olduğu ortaya çıkarılmıştır (Batmaz ve Ayas, 2013).

Siber zorbalığa maruz kalmanın ruh sağlığı, sosyal ilişkiler, okula devam etme ve akademik başarı üzerinde etkileri olduğu bildirilmektedir. Beran ve Li (2005) siber mağdurların üzülmeye, sinirlenmeye, kaygı yaşama, derslere yoğunlaşmama, okul başarısının düşmesi ve devamsızlık yapma gibi problemler yaşadıklarını bulgulamıştır. Eroğlu ve Peker (2011), aileden algılanan sosyal desteğin siber mağduriyeti negatif yönde yordadığını, siber mağduriyetin de arkadaşlardan algılanan sosyal desteği negatif yönde yordadığını bulmuştur. Empatik eğilim (Çiftçi, 2010; Peker, Eroğlu ve Ada, 2012) ve benlik saygısının (Patchin ve Hinduja, 2010) siber zorbalığı yordadığı ortaya çıkarılmıştır.

Eroğlu (2011), yaptığı araştırmada riskli internet davranışların siber zorbalıkla ilişkili davranışları arttırdığını ifade etmiştir. Ayrıca araştırmada aile desteği ve erdem gibi içsel öz-değer alanlarının siber zorbalıkla ilişkili davranışları negatif yönde yordarken, rekabet, onay alma ve akademik yeterlilik gibi dışsal öz-değer alanlarının siber zorbalıkla ilişkili davranışları pozitif yönde yordadığı ortaya konmuştur.

Willard (2007) siber zorbalığın, siber mağduriyetin duygusal ve sosyal iletişimini olumsuz etkilediğini, arkadaşlık kurmada güçlük yaşamasına neden olduğunu ve sınıf arkadaşlarıyla iletişim kurmada zorlanmasına yol açtığını rapor etmiştir. Çetin, Peker, Eroğlu ve Çitemel (2011), ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların siber zorbalığı ve mağduriyeti pozitif yönde yordadığını belirlemiştir. Hinduja ve Patchin (2009) siber zorbalığın stres yaratıcı yaşam koşullarıyla birleştiğinde bireylerin intihar etmeye kadar varabilen davranışlar göstermesine yol açtığını bildirmiştir. Başka bir araştırmada da siber zorbalığa maruz kalan kızların erkeklere oranla daha çok boyun eğici bir tutum izledikleri tespit edilmiştir (Eroğlu, Çetin, Güler, Peker ve Pepsoy, 2011).

Menesini, Nocentini ve Camodeca (2011), ahlaki değer yargılarına sahip olmanın, kişinin bir uğraşının ve korumacı olmasının siber zorbalığı negatif yönde yordadığını saptamıştır. Eroğlu (2014), siber zorba, mağdur ve zorba/mağdurlar problemleri internet kullanımını ve babanın izleme davranışının yetersiz olması yönüyle siber zorbalığa hiçbir biçimde karışmamış bireylerden farklılaştığını ortaya çıkarmıştır.

Krumboltz, Jäkel, Schultze ve Scheithauer (2012) yaptıkları araştırmada siber zorbalığa maruz kalan kızların dışsal problemlerinin (saldırganlık) arttığını, erkeklerin ise hem içsel hem de dışsal problemlerinde değişim gözlenmediğini belirlemiştir. Peker, Eroğlu ve Çitemel (2012), boyun eğicilik düzeyi yüksek erkeklerin, daha çok siber zorbalık yaptıklarını rapor etmiştir.

Duygu, öznel hislerin psikolojik durumu veya karakteristik yapıdaki psikolojik canlanma düşüncesi ve davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Peterson, 2006). Duygu ile ilgili alanyazın incelendiğinde pozitif ve negatif duygu sınıflamasına vurgu yapıldığı görülmektedir. Zevk, şefkat, haz, hoşnutluk pozitif duygu olarak tanımlanırken; stres,

suçluluk, üzüntü, kızgınlık, utanma gibi hoşça gitmeyen duygular ise negatif duygular olarak ifade edilmektedir (Cohen ve Pressman, 2006; Diener, Suh ve Oishi, 1997; Gençsöz, 2000; Yik, 2007).

Watson ve Clark (1984) negatif duyguyu kişinin kendini yansıtmada konusunda isteksizliği olarak belirtmiştir. Yüksek düzeyde negatif duygu yaşayan insanların kendileri ile ilgili olumsuz hissetme eğiliminde olduğu bildirilmiştir. Negatif duygu kaygı, depresyon, öfke, üzüntü ve düşük benlik değeri ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Dyck, Jolly ve Kramer, 1994; Fredrickson, 2001; Russell ve Carroll, 1999). Ayrıca negatif duygusu yüksek bireylerin saldırganlık davranışlarının arttığı bildirilmiştir (Hershcovis ve diğ., 2007; Verona, Patrick ve Lang, 2002).

Negatif duygusu yüksek olan bireyler hatalarının, hayal kırıklıklarının ve eksikliklerinin üzerinde durmaya ve genel olarak dünyanın olumsuz yönlerine odaklanmaya daha fazla eğilimli oldukları ifade edilirken (Bowling ve Eschleman, 2010), negatif duygusu düşük bireylerin hayatlarından daha hoşnut, kendine güvenli ve sakin olarak değerlendirildikleri görülmektedir. Bunun yanısıra negatif duygusu düşük kişilerin günlük yaşam olaylarının yarattığı kızgınlık ve engellenmelere karşı daha fazla direnç gösterdikleri belirtilmektedir (Levin ve Stokes, 1989; Stokes ve Levin, 1990). Ayrıca olumlu duygular ile riskli davranışlar arasında negatif, olumsuz duygular ile riskli davranışlar arasında pozitif düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu dile getirilmektedir (Telef, 2014).

Teknolojinin ilerlemesi ile birlikte internet ve cep telefonunun kullanımının özellikle okul çağındaki öğrenciler arasında gittikçe yaygınlaştığı gözlenmektedir. Ayrıca cep telefonundan internete girme, fotoğraf çekme, ses ve görüntü kaydı yapma gibi özelliklerinin olması ve internete her yerden ulaşma imkanının olması öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerinin olumsuz kullanımı ile karşılaşmasına yol açabilmektedir. Dolayısıyla internet ve cep telefonu gibi iletişim araçlarının olumsuz kullanımı ortaokulda öğrenim gören öğrenciler arasında siber zorbalık davranışının görülmesine neden olabilmektedir. Bu araştırma da öğrencilerin siber zorbalık ve mağdur olma davranışlarına yol açabilecek etmenlerden birinin de negatif duygu olduğu ön görülmektedir. Bundan dolayı bu çalışmada ortaokul öğrencilerinde negatif duygu, siber zorbalık ve mağduriyet arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modelini tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli oluşturmaktadır. İlişkisel tarama modelleri iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2006). Bu çalışmada seçkisiz (yansızlık) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde evrene ait çerçevede yer alan tüm birimlerin örnekleme için seçilme olasılıklarının eşit olması, evren değerlerinin daha güçlü tahminine yol açacaktır. Bir diğer ifade ile katılımcıların araştırma sürecine dahil olabilmeleri için eşit şansa sahip olurlar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2008; Ekiz, 2013).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Erzurum il merkezindeki 6., 7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören 360 ortaokul öğrencilerinden elde edilmiştir. Örneklemi oluşturan öğrencilerin 175 (%48.6) tanesi kız ve 185 (%51.4) tanesi de erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %26.38'i (n=95) 6. sınıf, %39.17'si (n=141) 7. sınıf, %34.45'i (n=124) 8. sınıf öğrencisidir.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği

Araştırmada kullanılan ölçeklerden biri olan Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği, Watson, Clark ve Tellegens (1988) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin iki boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin 10 maddesi pozitif duyguyu (PD), diğer 10 maddesi de negatif duyguyu (ND) içermektedir. Ölçek beşli Likert tipi dereceleme türünden oluşmaktadır. Ölçeğin her iki boyutundan alınabilecek puanlar 10 ile 50 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık (Cronbach Alpha) katsayısı pozitif duygu için .88 ve negatif duygu için .85 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test tekrar test tutarlılığı incelendiğinde pozitif ve negatif duygu için .47 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin ölçüt bağımlı geçerliği için Beck Depresyon Envanteri ile Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanterinin Durumluk Kaygı alt boyutu ile olan ilişkisine bakılmıştır. Yapılan korelasyon analiz sonucunda pozitif ve negatif duygunun Beck Depresyon Envanteri ile sırasıyla - .65 ve .56; Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanterinin, Durumluk Kaygı boyutuna ilişkin korelasyonların ise pozitif duygu için -.35 ve negatif duygu için de -.51 olarak tespit edilmiştir. Gençöz (200) ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışmasını gerçekleştirmiştir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışması sonucunda orijinal ölçeğe olduğu gibi 10 pozitif ve 10 negatif duygu maddeleri olmak üzere iki faktörlü bir yapı ortaya çıkarılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları pozitif duygu için .83 ve negatif duygu içinde .86 olarak belirlenmiştir. Bu çalışma da sadece negatif duygu ölçeği kullanılmıştır.

2.3.2. Revize Edilmiş Siber Zorbalık Envanteri

Revize Edilmiş Siber Zorbalık Envanteri Topçu ve Erdur-Baker (2010) tarafından geliştirilmiştir. Siber zorbalık ve siber mağduriyet olmak üzere iki paralel formdan ve 28 maddeden oluşan envantere katılımcılar her bir maddenin kendilerine uygunluk derecesini 4'lü likert tipi 1 (Hiç)'den 4 (Üçten çok)'e kadar derecelendirme kullanarak belirtmektedir. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda siber zorbalık formunun tek bir faktör altında toplandığı ve maddelerin faktör yüklerinin .28 ile .83 arasında değiştiği görülmüştür. Doğrulamalı faktör analizinden elde edilen uyum iyiliği indeksleri (GFI=.93, AGFI=.89, CFI=.93, NFI=.89, TLI=.90 ve RMSEA=.06) ölçeğin tek faktörlü yapısının iyi uyum verdiğini göstermiştir. Ölçeğin siber mağduriyet formu ise tek faktör içermekte ve maddelerin faktör yükleri ise .21 ve .78 arasında sıralanmaktadır. Doğrulamalı faktör analizinden elde edilen uyum iyiliği indeksleri modelin kabul edilebilir uygunlukta (GFI=.93, AGFI=.90, CFI=.89, NFI=.84, TLI=.86 ve RMSEA=.06) olduğunu göstermektedir. Siber zorbalık envanterinin ölçüt-bağımlı geçerliği için yapılan çalışmada siber zorbalık formu ile geleneksel zorbalık envanterinin geleneksel zorbalık formu arasında olumlu bir ilişki ($r=.45, p<.001$) bulunmuştur. Yine benzer

biçimde siber zorbalık envanterinin siber mağduriyet formu ile geleneksel zorbalık envanterinin geleneksel mağduriyet formu arasında da olumlu bir ilişki ($r = .36, p < .001$) olduğu belirlenmiştir. Siber zorbalık envanterinin siber zorbalık formu ile siber mağduriyet formu arasında da anlamlı bir ilişki ($r = .36, p < .001$) olduğu görülmüştür. Envanterin siber zorbalık formundan puanlar yükseldikçe siber zorbalık yapmanın ve siber mağduriyet formundan alınan puanlar yükseldikçe ise siber zorbalığa maruz kalmanın arttığı ifade edilmektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada negatif duygu ile siber zorbalık ve mağduriyet arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ve negatif duygunun siber zorbalık ve mağduriyet üzerindeki yordayıcı etkisi yapısal eşitlik modeli kullanılarak belirlenmiştir. Analizler LISREL 8.54 ve SPSS 21.00 programları aracılığıyla yapılmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Negatif duygu ile siber zorbalık ve siber mağduriyet arasında anlamlı ilişkilerin olup olmadığı belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Negatif Duygu, Siber Zorbalık ve Siber Mağduriyet Arasındaki Korelasyon Analiz Sonuçları

Değişkenler	1	2	3
1.Negatif Duygu			
2.Siber Zorbalık	.19*		
3.Siber Mağduriyet	.21*	.46*	
\bar{x}	21.12	16.12	17.47
Ss	6.39	3.35	5.29

* $p < .05$

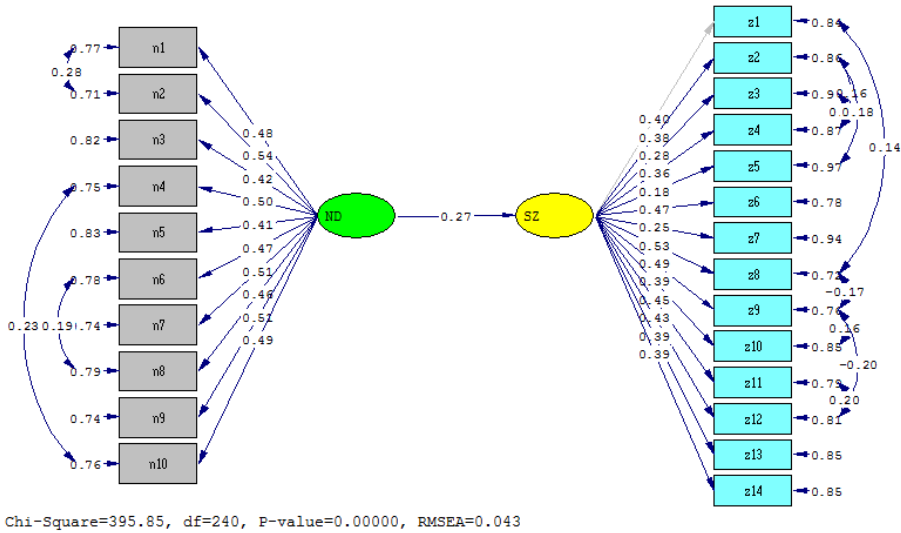
Tablo 1 incelendiğinde negatif duygu ile siber zorbalık ve mağduriyet arasında anlamlı ilişkilerin olduğu gözlenmiştir. Negatif duygunun siber zorbalık ($r = .19, p < .05$) ve siber mağduriyet ($r = .21, p < .05$) ile düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu görülmektedir. Ayrıca siber zorbalık ve siber mağduriyet arasında orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r = .46, p < .05$).

Yapısal Eşitlik Modeli

Yapısal eşitlik modeli uygulanmadan önce modelin varsayımları araştırılmıştır. Verilerin çok değişkenlik normallik varsayımı LISREL ile yapılmıştır. Bu testlerin sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Varyans kovaryans matrislerinin eşitliği için yapılan Box’s M testi sonucunda elde edilen istatistiksel olarak anlamlı olmayan sonuçlar homojenlik varsayımının karşılandığını göstermiştir. Değişkenler arasındaki kolerasyonlar ($r \leq .90$) çoklu bağıntı sorunu bulunmadığını göstermektedir.

(Tabachnick ve Fidell, 2007). Çok değişkenli artık veriler Mahalanobis uzaklığıyla hesaplanmış ve bunun sonucunda artık olduğu belirlenen 6 verinin silinmesine karar verilmiştir.

Negatif duygu ve siber zorbalık arasındaki yapısal model analizi şekil 1’de gösterilmiştir.

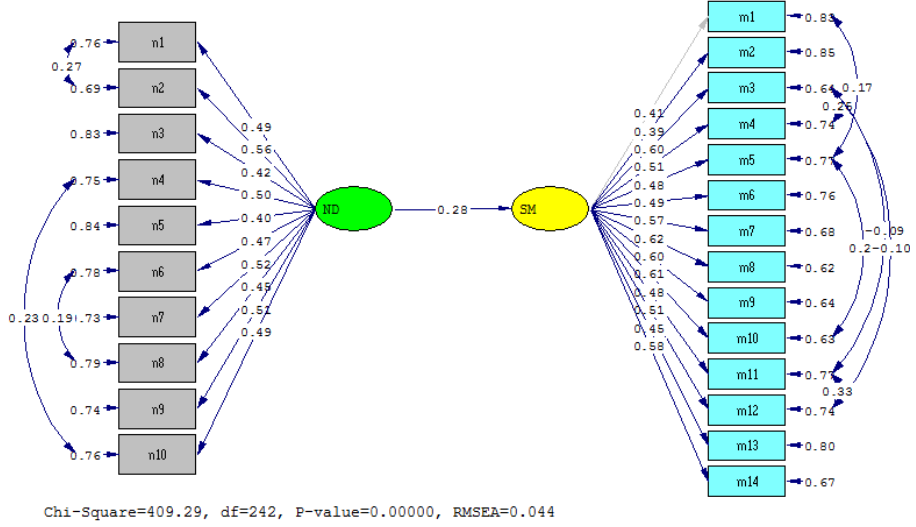
Şekil 1. Negatif Duygu ve Siber Zorbalık Arasındaki Yapısal Model Analizi

Şekil 1’den görüldüğü gibi negatif duygunun siber zorbalığı pozitif yönde yordadığı (standardize edilmiş katsayı .27; $t=3.32$, $p < .05$) belirlenmiştir. Negatif duygunun siber zorbalığın %7.4’ünü açıkladığı gözlenmektedir. Uyum iyiliği indeksleri negatif duygunun siber zorbalığı yordamasına yönelik modelin iyi düzeyde uyum verdiğini göstermektedir (Hu ve Bentler, 1999). Negatif duygunun siber zorbalığı yordamasına ilişkin uyum iyiliği indeksleri tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Negatif Duygu ve Siber Zorbalık Arasındaki Uyum İyiliği Modeli

Uyum İndeksi	Hesaplanan Uyum İndeksi	Kabul Edilebilir Uyum İndeksi	Mükemmel Uyum İndeksi
χ^2	395.85		
df	240		
χ^2/df	1.64	$\chi^2/df \leq 5$	$\chi^2/df \leq 2$
GFI	.92	$.90 \leq GFI < .95$	$.95 \leq GFI \leq 1.00$
NFI	.90	$.90 \leq NFI < .95$	$.95 \leq NFI \leq 1.00$
CFI	.92	$.90 \leq CFI < .95$	$.95 \leq CFI \leq 1.00$
RMSEA	.043	$.05 < RMSEA \leq .08$	$0 \leq RMSEA \leq .05$
SRMR	.054	$.05 \leq SRMR < .08$	$0 \leq SRMR \leq .05$

Negatif duygu ve siber mağduriyet arasındaki yapısal model analizi şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Negatif Duygu ve Siber Mağduriyet Arasındaki Yapısal Model Analizi

Şekil 2’den görüldüğü gibi negatif duygunun siber mağduriyeti pozitif yönde yordadığı (standardize edilmiş katsayı .28; $t=3.74$, $p<.05$) saptanmıştır. Negatif duygunun siber zorbalığın %8’ini açıkladığı görülmektedir. Uyum iyiliği indeksleri negatif duygunun siber mağduriyeti yordamasına yönelik modelin iyi düzeyde uyum verdiğini ortaya koymaktadır (Hu ve Bentler, 1999). Negatif duygunun siber mağduriyeti yordamasına ilişkin uyum iyiliği indeksleri tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Negatif Duygu ve Siber Mağduriyet Arasındaki Uyum İyiliği Modeli

Uyum İndeksi	Hesaplanan Uyum İndeksi	Kabul Edilebilir Uyum İndeksi	Mükemmel Uyum İndeksi
χ^2	409.29		
df	242		
χ^2/df	1.69	$\chi^2/df \leq 5$	$\chi^2/df \leq 2$
GFI	.91	$.90 \leq GFI < .95$	$.95 \leq GFI \leq 1.00$
NFI	.90	$.90 \leq NFI < .95$	$.95 \leq NFI \leq 1.00$
CFI	.96	$.90 \leq CFI < .95$	$.95 \leq CFI \leq 1.00$
RMSEA	.044	$.05 < RMSEA \leq .08$	$0 \leq RMSEA \leq .05$
SRMR	.054	$.05 \leq SRMR \leq .08$	$0 \leq SRMR \leq .05$

4. Tartışma

Bu araştırmada negatif duygunun siber zorbalık ve mağduriyet üzerindeki yordayıcı etkisi incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular, negatif duygunun siber zorbalığı ve mağduriyeti pozitif yönde yordadığını göstermiştir. Uyum iyiliği indeksleri, modelin kabul edilebilir uygunlukta olduğuna ve modelin kendisini oluşturan gözlenen ve örtük değişkenler arasındaki ilişkileri yeterince açıklayabildiğine işaret etmektedir.

Araştırma sonucunda negatif duygunun siber zorbalığı pozitif yönde yordadığı görülmüştür. Araştırma bulguları öğrencilerin yaşadığı suçluluk, üzüntü, kızgınlık gibi negatif duyguların artmasıyla birlikte siber zorbalık davranışlarında artacağını göstermektedir. Bu sonuç Arıca (2009); Batmaz ve Ayas (2013); Dilmaç (2009); Dilber (2013)'in bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Siber zorbalık davranışında bulunan öğrencilerin intikam (Dilber, 2013; Raskauskas ve Stoltz, 2007; Yaman ve Peker, 2012), öfke ve düşmanlık (Arıca, 2009; Batmaz ve Ayas, 2013; Palmer ve Thakordas, 2005; Pornari ve Wood, 2010); saldırganlık (Dilmaç, 2009) gibi olumsuz duygular yaşaması ve suçluluk duygusu hissetmemesi (Dilber, 2013) sanal ortamda zorbalık davranışında bulunmalarının nedeni olarak değerlendirilebilir.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında sanal ortamda zorba davranışlar gösteren bireylerin negatif duyguya sahip olduğu görülmektedir. Negatif duygusu yüksek olan bireylerin olumsuz olaylara karşı daha duyarlı olmaları, kolayca öfkelenebilmeleri, daha dürtüsel ve tepkisel bir şekilde hareket edip etkili başa çıkma becerileri gösterememeleri (Bowling ve Eschleman, 2010), kendilerini inciten kişileri daha düşmanca algılamaları (Stokes ve Levin, 1990), bu kişilerin bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanırken daha saldırganca davranmasına yol açabilmektedir. Bu bilgiler ışığında negatif duygu yaşanması durumunda bu kişilerin sanal ortamda daha saldırgan davranışlar gösterebileceği düşünülebilir.

Araştırmanın diğer bir bulgusunda negatif duygunun siber mağduriyeti yordadığı bulunmuştur. Bu bulgu, negatif duygu durumuna sahip öğrencilerin sanal ortamda da zorbalığa maruz kalabileceğini ortaya koymaktadır. Bu sonuç negatif duygusu yoğun olan kişilerin çeşitli psikolojik sorunlar yaşayabileceği şeklinde değerlendirilebilir. Nitekim araştırmacılar siber zorbalığa maruz kalan bireylerin depresif belirtiler (Aoyama, 2010; Ybarra, Alexander ve Mitchell, 2005; Ybarra, 2004), intiharı düşünme ve kendine zarar verme (Schneider, O'Donnell, Stueve, Robert, 2012), sosyal kaygı (Dempsey, Sulkowski ve Storch, 2009; Juvonen ve Gross, 2008) gibi psikolojik sorunlar yaşayabileceklerini ortaya koymuştur.

Negatif duygunun psikolojik problemlerle ilgili belirtiler içinde yer aldığı düşünüldüğünde, bu belirtilere sahip bireylerin kendilerini ifade etmelerindeki ve sosyal becerilerindeki yoksunluk, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanırken olumsuz davranışlara maruz kalmalarına neden olabilmektedir. Dolayısıyla negatif duygusu yoğun kişiler siber zorbalığa maruz kalmada daha fazla risk faktörü taşıyabilmektedir. Ayrıca bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanırken ses, jest ve mimikler gibi sosyal ipucu eksikliği bireylerin diğerleriyle iletişim kurarken bilgi eksikliğine neden olmaktadır. Bunun sonucunda da sanal ortamda kurulan iletişimde çarpıtmalar ve yanlış değerlendirmeler ortaya çıkabilmektedir.

Araştırmanın sonucunda negatif duygunun siber zorbalığı ve mağduriyeti pozitif yönde açıkladığı görülmüştür. Bu sonuç siber zorbalık ve mağduriyete yönelik müdahale çalışmalarına ışık tutacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte siber zorbalık ve mağduriyetin ilişkin önemli bulgular içeren bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle araştırma örneklemine sadece ortaokul öğrencilerinden oluşması çalışma ile ilgili genelleme yapmayı kısıtlamaktadır. Farklı okul türlerinde ve eğitim kademelelerinde çalışma tekrarlanabilir. Böylelikle negatif duygu, siber zorbalık ve mağduriyet arasındaki ilişkilerin daha belirgin bir biçimde anlaşılması sağlanabilir. Ayrıca çalışmanın diğer bir sınırlılığı da tek bağımsız değişkenin araştırmada kullanılmasıdır. Bundan sonraki çalışmalarda daha fazla değişken alınması önerilebilir.

Siber zorbalık olaylarını önlemeye yönelik yapılacak çalışmalarda özellikle negatif duygunun kontrolüne yönelik çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulduğu bu araştırma bulgularıyla da görülmektedir. Dolayısıyla okul psikolojik danışmanının bu tür durumlarla karşılaşan öğrencilere psikolojik destek sağlaması ve önleyici rehberlik hizmeti sunması siber zorbalık davranışının azalmasına katkı sağlayacağı ifade edilebilir.

5. Kaynakça

- Akbaba, S. ve Eroğlu, Y. (2013). İlköğretim öğrencilerinde siber zorbalık ve mağduriyetin yordayıcıları, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 105-121.
- Aoyoma, I. (2010). Cyberbullying: What are the psychological profiles of bullies, victims and bully-victims? Unpublished Doctoral Dissertation. Graduate Faculty of Baylor University, Texas.
- Ancak, O. T. (2009). Psychiatric symptomatology as a predictor of cyberbullying among university students, *Eurasian Journal of Educational Research*, 34, 167-184.
- Ancak, T., Siyahhan, S., Uzunhasanoğlu, A., Sarıbeyoğlu, S., Çıplak, S., Yılmaz, N. ve Memmedov, C. (2008). Cyberbullying among Turkish adolescents, *Cyber Psychology & Behavior* 11(3), 253-262.
- Ayas, T. (2011, Ekim). Lise öğrencilerinin sanal zorba ve mağdur olma yaygınlığı. 11. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sunulmuş bildiri. İzmir, Türkiye.
- Ayas, T. ve Horzum, M.B. (2012). İlköğretim öğrencilerinin sanal zorba ve mağdur olma durumu, *İlköğretim Online*, 11(2), 369-380.
- Batmaz, M. ve Ayas, T. (2013). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerin psikolojik belirtilere göre sanal zorbalık düzeylerinin yordanması, *Sakarya University Journal of Education*, 3(1), 43-53.
- Beran, T. ve Li, Q. (2005). Cyber harassment: A study of new method for an old behavior, *Journal of Educational Computing Research*, 32(3), 265-277.
- Bowling, N. A., Eschleman, K. J. (2010). Employee personality as a moderator of the relationships between work stressors and counterproductive work behavior, *Journal of Occupational Health Psychology*, 15 (1), 91-103.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K, Akgün, Ö.E, Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cohen, S. ve Pressman, S.D. (2006). Positive affect and health, *Current Directions in Psychological Science* 15(3), 122-125.
- Çetin, B., Eroğlu, Y., Peker, A., Akbaba, S. ve Pepsöy, S. (2012). Ergenlerde ilişkisel-karşılıklı bağımlı benlik kurgusu, siber zorbalık ve psikolojik uyumsuzluk arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 637-653.
- Çetin, B., Peker, A., Eroğlu, Y. ve Çitemel, N. (2011). Siber zorbalığın ve mağduriyetin bir yordayıcısı olarak ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar: Ergenler için bir ön çalışma, *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(3), 1064-1080.

- Çifçi, S. (2010). Dokuzuncu sınıf öğrencilerin sanal zorbalık düzeyleri ile empatik eğilim düzeyleri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Dempsey, A.G., Sulkowski, M.L. ve Storch, E.A. (2009). Differences between peer victimization in cyber and physical settings and associated psychosocial settings and associated psychosocial adjustment in early adolescence, *Psychology in the Schools*, 46, 962-972.
- Dılmaç, B. (2009). Sanal zorbalığı yordayan psikolojik ihtiyaçlar: Lisans öğrencileri için bir ön çalışma, *Educational Sciences: Theory & Practice* 9(3), 1291-1325.
- Dilber, Y. (2013). Ergenlerde görülen siber zorba/mağdur yaşantılarının utanç/suçluluk ve intikam duyguları çerçevesinde incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Diener, E., Suh, E. ve Oshi, S. (1997). Recent findings on subjective well-being, *Indian Journal of Clinical Psychology*, 24(1), 25-41.
- Dyck, M. J., Jolly, J. B. ve Kramer, T. (1994). An evaluation of positive affectivity, negative evaluation of PANAS: Affectivity, and hyperarousal as markers for assessing between syndrome relationships, *Personality and Individual Differences*, 17, 637-646.
- Ekiz, D. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Anı yayıncılık.
- Eroğlu, Y. (2014). Ergenlerde siber zorbalık ve mağduriyeti yordayan risk etmenlerini belirlemeye yönelik bütüncül bir model önerisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Eroğlu, Y. (2011). Koşullu öz-değer riskli internet davranışları ve siber zorbalık/mağduriyet arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Eroğlu, Y. ve Peker, A. (2011). Aileden ve arkadaşan algılanan sosyal destek ve siber mağduriyet: Yapısal eşitlik modeliyle bir inceleme, *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-20.
- Eroğlu, Y., Çetin, B., Güler, N., Peker, A. ve Pepsay, S. (4-6 July 2011). From cybervictimization to coping ways of stress: Gender as moderator. Chova, L.G., Belenguier, D.M. ve Martinez, A.L. (Eds.) *Proceedings of EDULEARN11 Conference*. Barcelona: Spain.
- Fredrickson, B. (2001). The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions, *American Psychologist*, 56(3), 218-226.
- Gençöz, T. (2000). Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(46), 19-26.
- Hershovis, M. S., Turner, N., Barling, J., Arnold, K. A., Dupre, K. E. Inness, M., LeBlanc, M. M. ve Sivanathan, N. (2007). Research reports: Predicting workplace aggression: A meta-analysis, *Journal of Applied Psychology*, 92, 228-238.
- Hinduja, S. ve Patchin, J.W. (2009). *Bullying Beyond The Schoolyard: Preventing and Responding to Cyberbullying*. California: Carwin Press.
- Hu, L. T. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structural analysis: Conventional criteria versus new alternatives, *Structural Equation Modelling*, 6 (1), 1-55.
- Juvonen, J. ve Gross, E.F. (2008). Extending the school grounds? Bullying experiences in cyberspace, *Journal of School Health*, 78, 496-505.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Krumbholz, A.S., Jäkel, A., Schultze, M. & Scheithauer, H. (2012). Emotional and behavioural problems in the context of cyberbullying: A longitudinal study among german adolescents, *Emotional and Behavioural Difficulties* 17(3-4), 329-345.
- Levin, I. ve Stokes, J. (1989). Dispositional approach to job satisfaction: Role of negative affectivity, *Journal of Applied Psychology*, 74, 752-758.
- Menesini, E., Nocentini, A. ve Camodeca, M. (2011). Morality, values, traditional bullying and cyberbullying in adolescence, *British Journal of Developmental Psychology*, 31 (1), 1-14.
- Monks, C.P., Robinson, S. ve Worlidge, P. (2012). The emergence of cyberbullying: a survey of primary school pupils' perceptions and experiences, *School Psychology International*, 33(5), 477-491.

- Noret, N. ve Rivers, I. (2006). The prevalence of bullying by text message or email: Result of a four year study. Poster presented at British psychological society Annual Conference, Cardiff.
- Palmer, E. ve Thakordas, V. (2005). Relationship between bullying and scores on the Buss-Perry aggression questionnaire among imprisoned male offenders, *Aggressive Behavior*, 31, 56-66.
- Patchin, J. W. ve Hinduja, S. (2010). Cyberbullying and self-esteem, *Journal of School Health*, 80 (12), 614-621.
- Patchin, J.W. ve Hinduja, S. (2006). Bullies move beyond the school yard: A preliminary look at cyber bullying, *Youth Violence and Juvenile Justice*, 4(2), 148-169.
- Peker, A. (2013a). İnsani değerler yönelimli psiko-eğitim programının problemleri internet kullanımı ve siber zorbalık üzerindeki etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Peker, A. (2013b, Kasım). Ortaokul öğrencilerinin siber zorba ve siber mağdur olma durumu. 5. Uluslararası Risk Altında ve Korunması Gereken Çocuklar Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri. Antalya, Türkiye.
- Peker, A. ve Eroğlu, Y. (2012, Nisan). Ergenlerde siber zorbalığın ve mağduriyetin yordayıcıları olarak cinsiyet, sınıf düzeyi, yaş ve okul türü. Sarı, İ. & Özdemir, M. (Editörler). 4. Uluslararası Risk Altında ve Korunması Gereken Çocuklar Sempozyumu kitabı. Çocuk ve Bilişim. Polis Akademisi Başkanlığı Suç Araştırmaları Merkezi (SAMER), 210-227.
- Peker, A., Eroğlu Y. ve Ada, Ş. (2012). Ergenlerde siber zorbalığın ve mağduriyetin yordayıcılarının incelenmesi, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 185-206.
- Peker, A., Eroğlu Y. ve Çitemel, N. (2012). Boyun eğici davranışlar ile siber zorbalık ve siber mağduriyet arasındaki ilişkide cinsiyetin aracılığının incelenmesi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9 (1), 205-221.
- Peterson, C. (2006). *A Primer in Positive Psychology*. New York: Oxford University Press.
- Pornari, D. ve Wood, J. (2010). Peer and cyber aggression in secondary school students: The role of moral disengagement, hostile attribution bias, and outcome expectancies, *Aggressive Behavior*, 36, 81-94.
- Raskauskas, J. ve Stoltz, A.D. (2007). Involvement in traditional and electronic bullying among adolescents, *Developmental Psychology*, 43, 564-575.
- Russell, J. ve Carroll, J. (1999). On the bipolarity of positive and negative affect, *Psychological Bulletin*, 125(1), 3-30.
- Schneider, S.K., O'Donnell, L., Stueve, A. ve Robert, W. S. (2012). Cyberbullying, School bullying, and psychological distress: A regional census of high school students, *American Journal of Public Health*, 102 (1), 171-177.
- Serin, H. (2012). Ergenlerde siber zorbalık / siber mağduriyet yaşantıları ve bu davranışlara ilişkin öğretmen ve eğitim yöneticilerinin görüşleri. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Shariff, S. ve Gouin, R. (2005). Cyber-dilemmas: Gendered hierarchies free expression and cyber-safety in schools, presented at safety and security in a networked world: Balancing cyber-rights and responsibilities. Oxford Internet Institute Conference, Oxford, U.K.
- Stokes, J. ve Levin, I. (1990). The development and validation of a measure of negative affectivity, *Journal of Social Behavior and Personality*, 5, 173-186.
- Syts, Y. (2004). Beyond the schoolyard: Examining electronic bullying among Canadian youth. Unpublished Master Thesis. Carleton University, Ottawa, Ontario.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Using Multivariate Statistics* (5th ed.). New York, NY: Allyn and Bacon.
- Telef, B. B. (2014). Ergenlerde olumlu ve olumsuz duygular ile riskli davranışlar arasındaki ilişkisinin incelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 591-604.
- Topçu, Ç. ve Erdur-Baker, Ö. (2010). The revised cyberbullying inventory (RCBI): Validity and reliability studies, *Procedia and Social Behavioral Sciences*, 5, 660-664.

- Watson, D. ve Clark, L. A. (1984). Negative affectivity: The disposition to experience a versatile emotional states, *Psychological Bulletin*, 96, 463-490.
- Watson, D., Clark, L.A. ve Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measure of positive and negative affect: The PANAS Scale, *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 1063-1070.
- Williams, K..R. ve Guerra, N.G. (2007). Prevalence and predictors of internet bullying, *Journal of Adolescent Health*, 41, 51-58
- Willard, N. (2007). *Cyberbullying and Cyberthreats: Responding to The Challenge of Online Social Aggression, Threats, and Distress*. Illinois: Champaign Research Press.
- Verona, E., Patrick, J. C. ve Lang, A. R. (2002). A direct assessment of the role of the state and trait negative emotion in aggressive behaviour, *Journal of Abnormal Psychology*, 111, 249-258.
- Yaman, E. ve Peker, A. (2012). Ergenlerin siber zorbalık ve siber mağduriyete ilişkin algıları, *Gazi-antep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 819 -833.
- Ybarra, M. (2004). Linkages between depressive symptomatology and internet harassment among young regular internet users, *CyberPsychology & Behavior*, 7(2), 247-257.
- Ybarra, M.L., Alexander, C. ve Mitchell, K.J. (2005). Depressive symptomatology, youth internet use, and online interactions: A national survey, *Journal of Adolescent Health*, 36, 9-18.
- Ybarra, M.L. ve Mitchell, K. J. (2004). Online aggressor/targets, aggressors, and targets: A comparison of associated youth characteristics, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45, 1308-1316.
- Yik, M. (2007). Culture, gender and bipolarity of momentary affect, *Cognition & Emotion*, 21(3), 664-680.

Extended Abstract

Purpose and Importance: Cyberbullying is a kind of bullying that takes place using information and communication technology and includes deliberate and repetitive behavior (Willard, 2007). Cyber bullying contains rumor-spreading, altering and publishing photos for malicious purposes, and harmful behavior (Ybarra & Mitchell, 2004). Studies indicated that cyber bullying is a common issue in schools. Cyber bullying occurs in virtual environment in which the message is conveyed far and wide (Shariff and Gouin, 2005). Researches (Beran & Li, 2005; Eroğlu, 2011; Eroğlu & Peker, 2011) indicated that cyber victims are at an increased risk for psychological, social, and academic issues such as truancy, depression, low social support, feelings of worry, and engaging in risky internet behaviors.

Emotion is defined as psychological arousal and psychological states of subjective feelings. Researches in emotion have emphasized on positive and negative affect. Positive affect includes enjoyment, pleasure, satisfaction, while negative affect contains guilty, shame, and displeasure (Cohen & Pressman, 2006; Diener, Suh & Oishi, 1997). According to Watson and Clark (1984), negative affect is individuals' unwillingness to reflect themselves. People with higher negative affect are tendency to feel negatively towards themselves. It was found that negative affect is related to anxiety, depression, and low self-concept (Dyck, Jolly & Kramer, 1994; Fredrickson, 2001; Russell & Carroll, 1999). Furthermore, individuals who have higher negative affect show more aggressive behaviors (Verona, Patrick & Lang, 2002). On the other hand, individuals with lower negative affect are more satisfied with life and self-reliance. Additionally, these people show more resistance to frustration related to life difficulties. Moreover, positive affect is negatively related with risky behaviors, while negative affect is positively associated with risky behaviors (Telef, 2014).

Method: The study was conducted based on general survey model. General survey models in a universe composed of many elements to arrive at a generally judgment about the universe

is the arrangements of the scan performed on a sample of the universe to be taken. Relational scanning models are the researches to determine the exchange between two or more number of variables (Karasar, 2006). Participants were 360 secondary school 175 (48,6 %) were female, 185 (51,4 %) were male their ages ranged from 12 to 14 years and the mean age of the participants was 13.3 years. 95 of the students (26.38%) were in the 6th grade, 141 of them (39.17%) in the 7th grade and 124 of them (34.45%) were in the 8th grade. In this study, Negative Affect Scale and The Revised Cyber Bullying Inventory were applied. In correlation analysis, engage in cyber bullying and exposure to cyber bullying were found positively related to negative affect. Data were analyzed using SPSS 21.00 and LISREL 8.54.

Findings: This study revealed that positive correlation had a negative affect with cyber bullying ($r = .19, p < .00$) and cyber victimization ($r = .21, p < .00$). According to the result the structural model, the findings indicated that relationships were between secondary students negative affect, cyber bullying and cyber victimization.

According to path analysis results, cyber bullying and cyber victimization was predicted positively by negative affect. Results of structural equation modeling related prediction cyber bullying of negative affect revealed that the model was well fit ($\chi^2/sd = 1.64, RMSEA = .043, GFI = .92, CFI = .92, NFI = .90, SRMR = .054$). Negative affect predicted 7.4% of cyber bullying variances. Results of structural equation modeling related prediction cyber victimization of negative affect revealed that the model was well fit ($\chi^2/sd = 1.69, RMSEA = .044, GFI = .91, CFI = .96, NFI = .90, SRMR = .054$). Negative affect predicted 8% of cyber victimization variances.

Results and Discussion: Results from this study indicated that negative affect positively predict cyber bullying and victimization. Based on this findings, it can be said that the more negative affect such as worry and guilty individual have, the more cyber bullying individual experience. This results consisted with Arıcağ (2009)'s, Dilmaç (2009)'s, and Dilber (2013)'s studies. The reason why students engage in cyberbullying is because they experience negative affect such as revenge (Raskauskas & Stoltz, 2007; Yaman & Peker, 2012), anger, hostility (Arıcağ, 2009; Pornari & Wood, 2010), aggression (Dilmaç, 2009) and feel no guilt (Dilber, 2013).

People with high negative affect are more sensitive to negative events, provoked easily, impulsive, and less able to cope with stress (Bowling & Eschleman, 2010; Stokes & Levin, 1990). Therefore, they are more likely to engage in cyber bullying. Another findings of this study was that cyber victimization was positively predicted by negative affect. This results is due to the fact that people with higher negative affect experience different psychological problems. In this line, researchers indicated that cyber victims suffer from depression (Aoyoma, 2010; Ybarra, Alexander, & Mitchell, 2005; Ybarra, 2004), suicidal thoughts, self-harm (Schneider, O'Donnell, Stueve, & Robert, 2012), and social anxiety (Juvonen & Gross, 2008). Because people with higher negative affect have difficulties in social skills and self-expression, they are more likely to be cyber bullied by others.

Also deficits in social cues cause absence of knowledge while communicating other people. Therefore, distortions can occur in virtual relationship. This study should be evaluated with limitations. Firstly, generalization of this study is limited in some way because the participants were recruited from secondary school students. This study can be related with different school and education levels. Replication of this study utilizing different school level can generate more solid relationships among these variables. Secondly, this study involved one independent variable. Further studies will be conducted with more independent variables. Based on these findings, it can be said that school counselors should provide psychological support for cyber bullies and victims and prepare intervention programs targeting cyber bullying.